

Киселюк В.А.

Науковий керівник – **Головко О.Г.**, к.е.н., доц.

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Харківський навчально-науковий інститут

РОЛЬ БЮДЖЕТУВАННЯ У СТАНОВЛЕННІ ФІНАНСОВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Жорстка конкурентна боротьба за споживача, динамічно мінливі умови ринку вимагають особливо ефективного процесу управління підприємством, що неможливо без повноцінного стратегічного та оперативного планування, контролю та регулювання виробництва. Кожен з вищеназваних процесів пов'язаний з аналізом витрат і управлінням ними як найважливішим аспектом діяльності підприємства. Одним з основних інструментів, що дозволяє правильно розподілити ресурси відповідно до стратегічного плану, пов'язати кількісно виражені стратегічні цілі підприємства з оперативними планами та показниками, виявити роль і вагу факторів, що впливають на досягнення цілей підприємства, є бюджетування

Бюджетування — це технологія складання, коригування, контролю й оцінки виконання бюджетів, а тому бюджетування перетворюється в основу основ усіх технологій внутрішньобанківського управління [1].

Бюджетування є елементом системи фінансового управління, який включає в себе: планування фінансових показників, облік виконання планів, контроль за виконанням планів, аналіз відхилень та надання рекомендацій для прийняття управлінських рішень.

Процес бюджетування складається з трьох етапів:

- складання планового бюджету банку;
- облік фактичного виконання бюджету банку;
- контроль та аналіз результатів виконання бюджету.

У цілому процес бюджетування охоплює діяльність усіх структурних підрозділів і всі аспекти діяльності підприємства. Бюджети складають як для окремих структурних підрозділів, так і для підприємства в цілому. За наявності в складі підприємства кількох підрозділів, які можна охарактеризувати як центри витрат, доходів та прибутку, бюджети складають окремо для кожного підрозділу з метою закріплення персональної відповідальності за їх виконання, і вже після цього консоліднують в єдиний бюджет [2].

Бюджети підрозділів агрегують в основний операційний бюджет, який визначає діяльність усього підприємства. Кожен із бюджетів підприємства повинен мати відповідний ступінь деталізації, бути досяжним і пристосованим до внесення змін.

Сам процес бюджетування повинен бути підкріплений відповідним методологічним та програмним забезпеченням. Бюджетний процес не може бути ефективним без запровадження і правильного складання стандартизованих бюджетних форм, а також чіткого виконання інструкцій і процедур бюджетного процесу.

Бюджетування забезпечує:

- визначення конкретних фінансових показників для досягнення стратегічних цілей і тактичних завдань банку;

- чітке бачення проблем і перешкод, що виникають у міру перетворення в життя стратегії і тактики банку;
- вироблення нових тактичних шляхів для досягнення стратегічних цілей;
- ефективне оперативне планування;
- координацію, кооперацію і комунікації;
- створення основ для оцінки і контролю виконання;
- кількісне обґрунтування планів менеджерів;
- мотивацію діяльності працівників через орієнтацію на досягнення цілей банку[3].

Отже, впровадження бюджетування на великих підприємствах потребує побудови досить складної системи взаємопов'язаних бюджетів, а також чіткого розподілу функцій і повноважень усіх, хто бере участь у бюджетному процесі. У цілому для створення ефективної системи бюджетування на підприємстві необхідно мати висококваліфіковані кадри в галузі фінансового менеджменту та відповідне методичне і програмне забезпечення, що потребує значних фінансових витрат. Необхідним є також високий рівень трудової дисципліни, який забезпечував би чітке виконання планових завдань, і стабільне макроекономічне середовище.

Список джерел:

1. Азаренкова Г.М. *Фінансовий менеджмент: опорний конспект лекцій в 2-х частих* / Г.М. Азаренкова, О.М. Біломістний – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2009.
2. Азаренкова Г.М., Антоненко О.І., Мартюшева Л.С., Піскунов Р.О. *Фінансовий менеджмент: практикум*. – Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2013– 306 с.
3. Азаренкова Г.М., Головка Е.Г., Пономаренко В.А. *Финансовая стабильность компании. Сущность и механизм обеспечения : монография*. – LAP LAMBERT Academic Publishing in Imprint der OmniScriptum GmbH & Co. KG Heinrich-Böcking-Str.6-8, 66121 Saarbrücken, Deutschland, 2014. – 89 с.